

Oponentský posudek bakalářské práce Ludmily Baškové

Pomocné artikulační znaky – Historie a současnost

Ludmila Bašková se ve své práci zaměřuje na problematiku pomocných artikulačních znaků a usouvztažňuje je také s dalšími podobně fungujícími vizuálně-motorickými systémy.

Autorka ve své práci prokazuje, že shromáždila dostupné – zejména české a slovenské odborné materiály týkající se dané problematiky – umí s nimi pracovat a na jejich základě sestavit velmi kvalitní odborný text se všemi jeho náležitostmi (v seznamu literatury jsem nenašla publikaci Mirovské (1992), ke které se v textu odkazuje na s. 8, jako k jednomu z mála zdrojů, který se věnuje pomocným artikulačním znakům, v celé bakalářské práci však nakonec nebyl využit?).

Ačkoliv historie pomocných artikulačních znaků je v samotném názvu práce, samotná podkapitola jí věnovaná je poměrně krátká. Je zřejmé, že o této problematice se autorce nepodařilo mnoho zjistit z dostupných archivních a jiných zdrojů (velmi se mi však líbily využitě dobové fotografie na s. 15). Z textu však vyplývá, že diplomantka vedla osobní rozhovor s doc. Krahulcovou-Žatkovou, která datuje počátek užívání pomocných artikulačních znaků do r. 1926. Chtěla bych se tedy diplomantky dotázat, zda se jí nezeptala, proč uvádí právě tento rok?

Druhá teoretická kapitola je věnována vybraným fonemickým systémům užívaným zejména v zahraničí. Na s. 36 je uvedeno, že systém Cued Speech byl adaptován i pro češtinu – chtěla bych se tedy zeptat kdo a kdy ho adaptoval a jak vypadá? Třetí kapitola pak stručně shrnuje poznatky o prstové abecedě, což je důležité východisko pro praktickou část bakalářské práce.

Ludmila Bašková prokázala též schopnost samostatné výzkumné práce na dané téma. Bakalářská práce tedy není jen zdařilým kompilátem, ale přináší také poznatky nové. Autorka provedla terénní výzkum v několika školách pro sluchově postižené – vlastní pozorování ve třídách doplnila polostrukturovaným rozhovorem s pedagogy a logopedy. Přinesla zajímavé informace o tom, kdy a jak jsou pomocné artikulační znaky ve školách užívány a své závěry podrobně ilustruje ve svém textu. Za velmi přínosnou považuji i kapitolu 4.5.2, kde prezentuje varianty pomocných artikulačních znaků, které ve školách „sesbírala“. Připomínku mám pouze ke slovnímu popisu, který není vždy zcela explicitní, a nemůžeme si podle něj vytvořit zcela jasnou představu o tom, jak znaky vypadají. Z popisu vždy jasně nevyplývá umístění znaku, orientace ruky či charakteristika pohybu (např. pomocný artikulační znak E „*pěstičku otočenou dlaní k sobě a táhneme ji směrem od těla doprava*“ – není jasné, zda prsty v tomto případě směřují doprava či nahoru, kde přesně je ruka u těla umístěna a zda jí pohybuje pouze doprava nebo šikmo (doprava a zároveň od těla); I „*tvar Y¹ pod pravým čelistním kloubem*“ - není jasné, jak je ruka orientována a zda dochází k nějakému kontaktu s místem artikulace či nikoliv aj.). Doporučovala bych podrobnější slovní popis doplněný fotografií (v lepším případě videonahrávkou), byla by škoda, aby se podoba užívaných pomocných artikulačních znaků opět ztratila v čase.

Velmi oceňuji propojení obou částí práce a podrobné vyhodnocení výsledků, ke kterým autorka došla.

Závěr: Bakalářská práce Ludmily Baškové převyšuje požadavky na bakalářské práce kladené a může být výborným podkladem k obhajobě.

31. 8. 2014

Mgr. Lenka Okrouhlíková, Ph.D.

Návrh hodnocení: VÝBORNĚ